सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) बमोजिम तयार गरिएको सूचनाको विवरण

-२०७६ माघ १ देखी चैत्र मसान्तसम्म_

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं ।

विषय–सूची

सि.नं.	विवरण	पेज नं=
१	निकायको प्रकृति र स्वरुप	२
२	निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार	३
३	कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण	४–९
४	निकायबाट प्रदान गरिने सेवा	९
५	मन्त्रालयका महाशाखा÷शाखा र जिम्मेवार अधिकारी	९–१०
६	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र समयावधि	११–१२
७	निर्णय गर्ने प्रकृया र अधिकारी, निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी	१२
८	सम्पादन गरेको कामको विवरण	१२
९	सूचना अधिकारी र प्रमुखको पद र नाम	१२
१०	ऐन, नियम र विनियम वा निर्देशिकाको सूची	१२–१३
११	आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधि विवरण	अनुसूची २
१२	तोकिए बमोजिमको अन्य विवरण	१३
१३	अघिल्लो आ.ब. मा संचालित कार्यक्रमहरु	१४–१७
१४	सार्वजनिक निकायको वेवसाइट भए सोको विवरण	१७
१५	वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवम् सम्झौता सम्बन्धी विवरण	१८
१६	सार्वजनिक निकायले संचालन गरेको कार्यक्रम र सोको प्रतिवेदन	१८ - २९
१७	सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली	२९
१८	सार्वजनिक निकायमा परेको सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सूचना दिइएको विषय	२९
१९	सार्वजनिक निकायको सूचना अन्यत्र प्रकाशन भएको वा हुने भए सोको विवरण	२९
२०	अनुसूचीM Mबजेट तथा कार्यक्रम /खर्चको फाँटवारी	

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

सूचनाको हक सम्बन्धि ऐन २०६४ दफा ५(३) र सूचनाको हक सम्बन्धि नियम ३ बमोजिम यस मन्त्रालयको आ.ब. २०७६÷०७७ को klxnf] त्रैमासिक (>fk0f १ देखि c;f]h मसान्तसम्म) सम्पादन गरिएको विवरण प्रकाशन गरिएको छ।

१) निकायको स्वरुप र प्रकृतिः नेपालको संविधानले आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई प्रत्येक नागरिकको मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ। देश संघीय शासन प्रणालीमा गइसकेकोले संघीय संरचनाको वस्तुगत धरातलमा आधारित रही गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवालाई सबै नागरिकको सर्वसुलभ पहुँचमा पुर्याउनु राज्यको दायित्व हो। संविधानबमोजिम राज्यका संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले सम्पादन गर्ने कार्यहरूको एकल तथा साझा अधिकार सूची, नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरू, नेपालले विभिन्न समयमा गरेका अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धता अनुरूप कार्य गर्दै आएको छ। संस्थागत रूपमा नेपालमा वि.स. १९९० देखि औपचारिक रुपमा स्वास्थ्य सेवा विभागको स्थापना भइ स्वास्थ्य क्षेत्रमा नयाँ विषयहरुको प्रवेशलाई एकीकृत गरी संचालनका लागि वि.सं. २०११ सालमा स्वास्थ्य मन्त्रालयको स्थापना भए पश्चात विभिन्न संरचनागत सुधार गर्दै देशभरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाहलाइ निरन्तरता दिइरहेको छ।

नेपालको संविधानले स्वास्थ्यलाई मौलिक हकको रुपमा अङ्गिकार गर्दै प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त गर्ने मौलिक हकको प्रत्याभूति गरेको छ। स्वास्थ्य सेवामा सबैको समान पहुँचको व्यवस्था गर्ने, कसैलाई पनि आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाबाट वञ्चित नगरिने, प्रत्येक व्यक्तिलाई आफ्नो स्वास्थ्य उपचारको सम्बन्धमा जानकारी पाउने हकको व्यवस्था गरेको छ। साथै नागरीकलाइ स्वस्थ बनाउन राज्यले स्वास्थ्य क्षेत्रमा लगानी बृद्धि गर्दै गुणस्तरीय तथा सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवामा समान पँहुच बढाउँदै सवैको स्वस्थ जीवन प्रत्याभुत गरी दिगो बिकास सुनिश्चित गर्नु पर्ने दायित्व रहेको छ। यसैगरी तीनै तहले सम्पादन गर्ने कार्यहरुको सूची, नेपाल सरकारका सान्दर्भिक बिद्यमान नीतिहरु, नेपालले विभिन्न समयमा गरेको अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरूलाई कार्यान्वयन गर्न विभिन्न ऐन तथा नीतिगत व्यवस्था र सो अनुरूप कार्यक्रमहरुलाई सञ्चालन गर्दै आएको छ। विशेषगरी राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०७६ अनुरूप देहायको सोच, नीति, उद्देश्यहरू तय गरी सो अनुरूप कार्य गर्ने लक्ष्य राखेको छ।

१.२ भावी सोच

स्वस्थ तथा सुखी जीवन लक्षित सजग र सचेत नागरिक।

१.३ ध्येय

साधन स्रोतको अधिकतम एवं प्रभावकारी प्रयोग गरी सहकार्य र साझेदारी मार्फत नागरिकको स्वास्थ्य सम्बन्धी मौलिक अधिकार सुनिश्चित गर्ने।

१.४ लक्ष्य

संघीय संरचनामा सबै वर्गका नागरिकका लागि सबै सामाजिक न्याय र सुशासनमा आधारित स्वास्थ्य प्रणालीको विकास र विस्तार गर्दै गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र उपभोग सुनिश्चित गर्ने।

१.५ उद्देश्यहरू

१) संविधान प्रदत्त स्वास्थ्य सम्बन्धी हक सबै नागरिकले उपभोग गर्न पाउने अवसर सिर्जना गर्नु।
२) संघीय संरचना अनुरूप सबै किसिमका स्वास्थ्य प्रणालीलाई विकास, विस्तार र सुधार गर्नु।
३) सबै तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रदान गरिने सेवाको गुणस्तरमा सुधार गर्दै सहज पहुँच निश्चित गर्नु।

४) अति सीमान्तकृत वर्गलाई समेट्दै सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा पद्धतिलाई सुदृढ गर्नु ।

५) सरकारी, गैर-सरकारी तथा निजी क्षेत्रसँग बहुक्षेत्रीय साझेदारी, सहकार्य तथा सामुदायिक सहभागितालाई प्रबर्द्धन गर्नु ।

६) नाफामूलक स्वास्थ्य क्षेत्रलाई सेवामूलक स्वास्थ्य सेवामा रूपान्तरण गर्दै जानु ।

२) निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ अनुसार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरू निम्न बमोजिम रहेका छनः

१) स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड,

२) राष्ट्रियस्तरमा प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनर्स्थापन ात्मक र निवारणात्मक सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड,

३) स्वास्थ्य सम्बन्धी प्राज्ञिक, व्यवसायिक र पेसागत संघ, संस्था सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड,

४) राष्ट्रिय तथा केन्द्रीय अस्पताल, स्वास्थ्य प्रतिष्ठानहरूको स्थापना, सञ्चालन र नियमन,

५) नर्सिङ होम लगायतका स्वास्थ्य संस्था स्थापना तथा सञ्चालनसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन,

६) अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाको प्रत्यायन,

७) बिशिष्ट सेवा प्रदायक अस्पताल सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन,

८) औषधि, स्वास्थ्य सामाग्री तथा स्वास्थ्य प्रविधिको उत्पादन र विकास, सञ्चय, विक्री वितरण, अन्तिम विसर्जन सम्बन्धी गुणस्तर मापदण्ड र नियमन,

९) आयुर्वेदिक यूनानी, आम्ची, होमियोप्याथिक, प्राकृतिक चिकित्सा लगायतका परम्परागत स्वास्थ्य उपचार सेवा सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड,

१०) सर्ने र नसर्ने रोग रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी नीति तथा मापदण्ड,

११) अन्तर्राष्ट्रिय स्वास्थ्य नियमन,

१२) स्वास्थ्य बीमा तथा सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा,

१३) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या क्षेत्रको मानवश्रोत विकास र व्यवस्थापन,

१४) स्वास्थ्य सेवा तथा वस्तुको शुल्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन,

१५) औषधि निगरानी र नियमन

१६) औषधि खरिद तथा आपूर्ति सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन,

१७) अति आवश्यक स्वास्थ्य सामाग्री (खोप र परिवार नियोजन साधन) आपूर्ति र व्यवस्थापन,

१८) स्वास्थ्य विज्ञान सम्बन्धी अध्ययन र अनुसन्धान सम्बन्धी मापदण्ड,

१९) जडीबुटी, जान्तव र खनिज (हर्वल, एनिमल र मिनरल) को औषधीय अनुसन्धान,

२०) स्वास्थ्य सूचना प्रणाली व्यवस्थापन र स्वास्थ्य लेखा पद्धति,

२१) राष्ट्रिय एवं अन्तराष्ट्रिय चासोका जनस्वास्थ्य समस्याको निगरानी,

२२) आधारभूत स्वास्थ्य सेवा र क्षेत्रको मापदण्ड,

२३) विभिन्न तहमा आवश्यक पर्ने स्वास्थ्य सेवा र ाष्ट्रिय प्रोटोकल,

२४) राष्ट्रियरिफरेन्स प्रयोगशाला र परीक्षण केन्द्रको स्थापना, सञ्चालन र नियमन,

२५) स्वास्थ्य पर्यटन प्रबर्द्धन सम्बन्धी समन्वय,

२६) जनस्वास्थ्यसम्बन्धी आपतकालीन अवस्था, स्वास्थ्य क्षेत्रमा विपद र महामारी व्यवस्थापन,

२७) आपतकालीन अवस्थाका लागि औषधी तथा औषधीजन्य सामाग्रीको मौज्दात (बफरस्टक) व्यवस्थापन,

२८) आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह तथा रिफरल पद्धतिको विकास,

२९) जनसंख्या, बसाइसराइ, परिवार नियोजन, मातृशिशु कल्याण, प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी राष्ट्रियनीति, कानून, मापदण्ड,

३०) राष्ट्रियस्तरमा जनसंख्या सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान एवं प्रक्षेपण सूचना प्रणाली,

३१) बसाइसराइ सर्वेक्षण तथा स्थिति बिश्लेषण,

३२) स्वास्थ्यजन्य सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी नीति र मापदण्ड,

३३) मन्त्रालय सम्बन्धी राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थासंग सन्धि, सम्झौता, अभिसन्धि, सम्पर्क र समन्वय,

३४) मन्त्रालय सम्बन्धी सार्वजनिक संस्थान, प्राधिकरण, समिति, प्रतिष्ठान, कम्पनी आदिको सञ्चालन र नियमन,

३५) मन्त्रालयको विषय क्षेत्रसंग सम्बन्धित सेवा, समूह र उपसमूह सञ्चालन।

३) निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरणः

- स्थायी कर्मचारी दरबन्दी संख्याः१०६
- सेवा करारबाट काम गराउने कर्मचारी संख्याः४१
- जम्मा कर्मचारी संख्या (सेवा करार समेत) १४७

कार्यविवरणः

१. नीति, योजना, तथा अनुगमन महाशाखा

१.१. नीति तथा योजना शाखा :

- स्वास्थ्य सम्बन्धी संघीय, प्रादेशिक तथा स्थानीयतहका अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन नीति, रणनीति, योजना, निर्देशिका, मार्गदर्शन, प्रोटोकल तर्जुमा गर्ने।
- नीति कार्यान्वयन, नीतिको मूल्याङ्कन र नीति विश्लेषण गर्ने।
- असङ्क्रमणीय रोग निदान तथा उपचारका लागि स्थापना भएका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाबीच समन्वय कायम गरी उपयुक्त नीति तयार गर्ने।
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी नीति तथा अनुगमन मूल्याङ्कन खाका तर्जुमा गर्ने
- आवधिक तथा वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयनको मार्गनिर्देशन तयार गर्ने।
- स्वास्थ्य सुधार नीतिहरूको विकास गर्ने।
- मन्त्रालय अन्तर्गतका प्रतिष्ठान, परिषद्, समिति परिचालन सम्बन्धमा आवश्यक नीति तथा योजना तर्जुमा गर्ने।
- स्वास्थ्य क्षेत्र मानव संसाधन सम्बन्धी दीर्घकालीन, मध्यकालीन तथा अल्पकालीन नीति, योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने।
- स्वास्थ्य सुधार नीतिहरूको विकास गर्ने।
- मन्त्रालय तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूको साधारण तथा विकास बजेट तर्जुमा गर्ने, गराउने।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको लागि आवश्यक पर्ने जग्गा, भवन, फर्निचर, मेशिनरी औजार, उपकरण, सञ्चार साधन सवारी साधन लगायतका भौतिक साधनहरूको योजना तथा आपूर्ति व्यवस्थापन नीति तर्जुमा गर्ने।
- जडिबूटी संरक्षण, सवंर्धन, प्रवधन र गुणस्तरीय आयुर्वेद औषधी उत्पादन र नियमनका लागि नीति तर्जुमा गर्ने।
- आयुर्वेद विभाग र सो अन्तर्गत सञ्चालित कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्ने।
- जनसङ्ख्या सम्बन्धी नीति, योजना र कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने।
- बसाइँसराइ सम्बन्धी नीति, योजना र कार्यक्रमको तर्जुमा गर्ने।
- स्वास्थ्य क्षेत्र सुधारका लागि वैकल्पिक वित्तीय व्यवस्थापन गर्ने।
- आर्थिक अध्ययन, अनुसन्धान, नीतिगत तथा कार्यगत अध्ययन गर्ने।
- स्वास्थ्य कार्यक्रमहरूको आर्थिक मूल्याङ्कन, लागत प्रभावी (cost-effectiveness), लागत लाभ विश्लेषण (CBA) र लागत उपयोगिता (CUA) विश्लेषण गर्ने।
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा प्राप्त हुने वैदेशिक सहायताको उपयोग क्षमताको अध्ययन गर्ने।
- वैदेशिक सहायताबाट सञ्चालित तथा कार्यक्रमको विश्लेषण र स्वीकृत गर्ने।
- हेल्थ फाइनान्सिङ तथा राष्ट्रिय स्वास्थ्य लेखा सम्बन्धी नीति रणनीति तयार गरि लागु गर्ने।

१.२. अनुगमन तथा मुल्यांकन शाखा

- स्वास्थ्य कार्यक्रमहरु सञ्चालन पश्चात जनतामा परेको, प्रभाव मूल्याङ्कनको लेखाजोखा गर्ने।
- मन्त्रालय र अन्तर्गत सरकारी, गैरसरकारी, अर्धसरकारी तथा समितिहरूबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने।
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी नीति तथा अनुगमन मूल्याङ्कन खाका तर्जुमा गर्ने र लागू गर्ने।
- कार्यक्रमहरूको तुलनात्मक विश्लेषण गरी मितव्ययिता, कार्यदक्षता तथा प्रभावकारिता ल्याउनका लागि आयोजनालाई पृष्ठपोषण दिने।

- स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरू तथा प्रगतिहरुको विश्लेषण गर्ने ।
- विभिन्न दातृ निकाय बीच कार्यक्रम योजना, बजेट तर्जुमा, समीक्षा र मूल्याङ्कन गर्ने कार्यमा समन्वय गर्ने ।
- स्वास्थ्य सूचकहरूको विकास र समीक्षामा सहयोग गर्ने ।
- आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको बारेमा अध्ययन र अनुसन्धान गर्ने ।
- स्वास्थ्य सम्बन्धि आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने ।
- नयाँ स्वास्थ्य कार्यक्रमहरूको पाइलट टेष्ट र कार्यगत अनुसन्धान गर्ने गराउने ।
- प्रदेशस्तर तहबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरूको मासिक, चौमासिक र वार्षिक समीक्षा गर्न सहजिकरण गर्ने ।

१.३. चिकित्सा सेवा, शिक्षा तथा अनुसन्धान शाखा

- स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, शिक्षण संस्था तथा अस्पताल एवम् विशिष्टिकृत अस्पताल लगायत प्राविधिक शिक्षालयहरुसंग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
- स्वास्थ्य क्षेत्र अन्तरगतका विभिन्न विधाहरुमा हुने अध्ययन र अनुसन्धानको लागि समन्वय गर्ने
- मेडिकोलिगल सम्बन्धि नीति, नियम, पूर्वाधार तथा कार्यक्रमहरु तयार गरि लागु गर्ने ।
- सरकारी अस्पताल, निजी स्वास्थ्य संस्था, मेडिकल कलेज, प्रयोगशाला सेवा, रेडियोलोजी र ईमेजिङ सेवा सञ्चालन र व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिगत विषयमा समन्वय गर्ने ।

१.४. आयूर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा शाखा

- जडिबूटी संरक्षण, संवर्धन, प्रवर्धन र गुणस्तरीय आयुर्वेद औषधी उत्पादन र नियमनका लागि नीति तर्जुमाका लागि सम्बन्धित निकायहरुसंग समन्वय गर्ने ।
- आयूर्वेद विभाग र सो अन्तर्गत सञ्चालित कार्यक्रमहरूको योजना तर्जुमा समन्वय र सहयोग गर्ने
- आयूर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सेवा प्रवाह गर्ने संस्थाहरुको तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने ।

२. गुणस्तर मापदण्ड तथा नियमन महाशाखा:

२.१. गुणस्तर, मापदण्ड तथा नियमन शाखा

- सरकारी अस्पताल, निजी नर्सिङ होम र अस्पताल लगायतका स्वास्थ्य सस्थाहरू, मेडिकल कलेज, वैकल्पिक चिकित्सा, आयुर्वेद, प्रयोगशाला, रेडीयोलोजी तथा ईमेजीङ सेवा लगायतका सेवाहरूको मापदण्ड निर्धारण तथा कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रदत सेवाको गुणस्तर मापन र पृष्ठपोषण गर्ने ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रदान गरिने स्वास्थ्य सेवाको प्रभावकारिता अध्ययन तथा मूल्याङ्कन गर्ने
- औषधि व्यवस्था सम्बन्धी नीति तथा गुणस्तर निर्धारण गर्ने ।
- सरकारी तथा निजी क्षेत्रबाट प्रवाहित स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवाहरूको गुणस्तर निर्धारण, गुणस्तर नियमन ।
- मापन मापदण्ड निर्धारण गरी सो को कार्यान्वयन भए नभएको लेखाजोखा गर्ने
- स्वास्थ्य संस्था स्थापना, सञ्चालन तथा स्तरोन्नती मापदण्ड सम्बन्धी निर्देशिका
- औषधि व्यवस्था विभाग र अन्तर्गतको नीतिगत विषय, आयुर्वेद औषधालय, चिकित्सा सम्बन्धी मापदण्ड तयार पार्ने
- स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रदत सेवाको गुणस्तर मापन गर्ने ।
- आयुर्वेद औषधालय, चिकित्सा सम्बन्धी मापदण्ड तयार गर्ने ।
- सरकारी तथा निजी संस्थाहरुबाट संचालित आयुर्वेद तथा वैकल्पिक स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवाको प्रभावकारीताको अनुगमन तथा निरिक्षण तथा आवश्यक मागदर्शन ।
- अस्पताल सेवा सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्ड निर्धारण तथा कार्यान्वयनको व्यवस्था गर्ने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका अस्पताल लगायतका निकायमा प्रयोगमा आउने भौतिक सामाग्रीहरूको मापदण्ड निर्धारण तथा कार्यान्वयन मार्गदर्शन सम्बन्धि कार्य गर्ने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गत सरकारी, गैरसरकारी, अर्धसरकारी तथा समितिहरूबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरूको सामयिक निरीक्षण गर्ने ।
- अस्पतालको मेशिनरी औजार तथा भौतिक व्यवस्था सम्बन्धमा आवश्यक मापदण्ड निर्धारण र नियमन गर्ने ।
- अन्तराष्ट्रिय स्वास्थ्य नियमन (International Health Regulation) सम्बन्धि कार्य गर्ने ।

२.२. सुचना प्रविधि शाखा

- स्वास्थ्य क्षेत्रमा नँया एवम् प्रभावकारी सूचना प्रणाली प्रविधि अनुसन्धान गरि स्थापित गर्ने।
- टेलि मेडिसिनलाई दुर्गम क्षेत्रहरुमा स्थापित र सुदृड गर्दै जाने।
- ई हेल्थ, एम हेल्थ जस्ता प्रविधिहरु स्थापीत गर्ने।
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा विधुतिय सु-शासन पद्वती स्थापित गर्ने।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका सम्पूर्ण संस्थाहरूको स्वामित्वमा रहेको भौतिक सम्पत्तिको एकीकृत केन्द्रीय अभिलेख तयार गर्ने।

३. जनसंख्या व्यवस्थापन तथा सुचना महाशाखा

३.१. जनसंख्या ब्यवस्थापन तथा सुचना शाखा

- जनसङ्ख्या तथा बसाइँसराइ सम्बन्धी नीति, ऐन, नियम, योजना र कार्यक्रम तर्जुमा एवं कार्यान्वयन गर्ने।
- जनसङ्ख्या नीति, निर्माण, निर्देशिका तर्जुमा र समन्वय गर्ने।
- जनसङ्ख्या विषयका अध्ययन तथा अनुसन्धान, सर्भेक्षण एवं विश्लेषण गर्ने।
- जनसङ्ख्या सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सभा सम्मेलनबाट पारित प्रस्ताव तथा कार्ययोजनाहरू कार्यान्वयन र समन्वय गर्ने।
- जनसङ्ख्या व्यवस्थापन सूचना प्रणाली विकास र समन्वय गर्ने।
- बसाइँसराइ सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन गर्ने।
- प्रजनन, मृत्यु, विवाह र बसाइँसराइ आन्तरिक)/बाह्य जस्ता जनसङ्ख्याका विविध पक्षहरूमा (दीर्घकालीन, आवधिक वा वार्षिक कार्यक्रमहरू तर्जुमा कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने।
- जनसङ्ख्याको वृद्धिदर, प्रजनन, मृत्युदर आदि जनसाङख्यिक सूचनाहरू, पाठ्यपुस्तक तथा सूचना सामाग्रीहरूको व्यवस्थापन गरी नीति तथा कायक्रम निर्धारण गर्ने र आवश्यकता अनुसार अनुमान एवं प्रक्षेपण लगायतका अन्य विषयका कार्य गर्ने।

३.२. लैगिंक समता तथा सामाजिक समावेशिकरण शाखा

- स्वास्थ्य क्षेत्रका लागि बिभिन्न तहमा निमार्ण गरिने नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई जेसी संवेदनशिल बनाउन आवश्यक समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने।
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा जेसीलाई संस्थागत गर्ने।
- स्वास्थ्य क्षेत्रका वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटलाई जेसी उत्तरदायी बनाउन मन्त्रालय तथा विभागमा आवश्यक सहजीकरण / सहयोग गर्ने।
- जेसी सम्वद्ध कार्यक्रमहरुको तर्जुमा तथा कार्यन्वयन, समन्वय, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने लगायतका अन्य विषयका कार्य गर्ने

४. स्वास्थ्य समन्वय महाशाखा

४.१. प्रादेशिक तथा स्थानीय स्वास्थ्य समन्वय शाखा

- कार्य बिस्तृतीकरण बमोजिम प्रदेश तथा स्थानीय तहमा स्वास्थ्यका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न आवश्यक समन्वय सहजिकरण तथा प्रावीधिक सहयोग उपलब्ध गराउने।
- प्रदेश तथा स्थानीय तहको स्वास्थ्यको सम्पर्क इकाइको रुपमा कार्य गर्ने।
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत मानव संसाधनको अभिलेख राख्ने। मानव संसाधनको आवश्यकताको प्रक्षेपण र मानव संसाधनको विकास सम्बन्धी नीति तथा योजना तर्जुमा सम्बन्धी कार्य गर्ने।
- स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा संलग्न सबै निकायहरूको मानव संसाधन सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापन गर्ने
- स्वास्थ्य क्षेत्र मानव संसाधन सम्बन्धी सूचनाको सङ्कलन, प्रशोधन, विश्लेषण, वितरण, संरक्षण, अद्यावधिक, उपयोग तथा प्रकाशन सम्बन्धी कार्य गर्ने।
- स्वास्थ्य मानवश्रोतको स्तर निर्धारण, जनशक्ति परिचालन, सेवा शर्त सुविधा सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन अनुसन्धान तथा विश्लेषण गर्ने।
- स्वास्थ्य मानवश्रोत सम्बन्धि तालिम, उत्प्रेरणा तथा वृत्ति विकास सम्बन्धि योजना तर्जुमा सम्बन्धि कार्य गर्ने।

- विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरूमा स्वास्थ्य मानवश्रोतको सेवा प्रभावको निरीक्षण अनुगमन गरी आवश्यक मार्गनिर्देशन सम्बन्धि कार्य गर्ने।
- हर्डिस सूचना प्रणालीलाई सुदृढीकरण गर्ने।
- स्वास्थ्य मानव श्रोतको लागि तालिम आवश्यकता पहिचान गर्ने।

४.२. बहुक्षेत्रीय समन्वय शाखा

- बहुपक्षीय सरोकार राख्ने निम्न लिखित बिषयबस्तुका सम्बन्धमा सरोकारवाला निकायहरुसंग समन्वय गरी आवश्यक कार्य सम्पादन गर्ने।
- पोषण
- कृषी क्षेत्र
- लाईभस्टक क्षेत्र
- महिला तथा वालबालीका क्षेत्र
- वातावरणीय स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाई एवं खाद्द पदार्थ
- प्रदुषण तथा बिषादी नियन्त्रण एवं औधोगिक, पेशागत तथा आप्रवासीको स्वास्थ्य
- सडक दुर्घटना
- विधालय स्वास्थ्य
- आपतकालीन अवस्थाको ब्यवस्थापन तथा सञ्चालन
- सुक्ष्मजिव निरोधक प्रतिरोध रोकथाम
- श्रम तथा वैदेशिक रोजगारको लागि जानेहरुको स्वास्थ्य
- स्वास्थ्य पर्यटन आदि
- स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्य गर्ने बिभिन्न राष्ट्रियस्तरका गैर सरकारी संघ संस्थाहरु संग समन्वय कायम गर्ने।

४.३. विकास, सहायता समन्वय शाखा

- अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने।
- वैदेशिक श्रोतको प्रभावकारी परिचालन र उपयोग गर्ने।
- अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू परिचालन तथा समन्वय गर्ने।
- वैदेशिक छात्रवृत्ति, तालिम, अध्ययन भ्रमणमा मनोनयन गर्ने।
- नेपाल सरकार र विदेशी संस्थाबीच भएको सम्झौताबमोजिम कर, भंसार छुट लगायतका अन्य विषय सम्बन्धि कार्य गर्न।

४.४. सार्वजनीक सुचना समन्वय शाखा

- संचार व्यबस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्ने।
- गुनासो व्यबस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्ने।
- प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट सुचनाहरु संकलन तथा व्यबस्थापन गर्ने।
- मन्त्रालयका आधीकारीक धारणाहरुको सार्वजनीकिकरण सम्बन्धी कार्य गर्ने।
- मन्त्रालयका काम कारवाहीहरुको पारदर्शीता लगायत सम्बन्धित अन्य कार्यहरु गर्ने।

५. प्रशासन महाशाखा

५.१. कर्मचारी प्रशासन शाखा

- आवश्यक जनशक्तिको दरवन्दी सिर्जना, नियुक्ति, सरुवा, पदस्थापना तथा बढुवा सम्बन्धि कार्य गर्ने
- मन्त्रालय अन्तर्गत कर्मचारीको श्रेणी र तहगत दरवन्दी विवरण तथा कर्मचारी अभिलेख राख्ने।
- मन्त्रालय अन्तर्गतका कर्मचारीहरूको कार्यविवरण, कार्यसम्पादन, तालिम, विदा तथा अवकाश तथा विभागीय कारवाही गर्ने।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतको सङ्गठनात्मक संरचना प्रशासन सुधारका कार्यहरू गर्ने।
- कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन सम्बन्धी मूल्याङकनको अभिलेख तथा व्यवस्थापन गर्ने।
- स्वास्थ्य सेवाका विभिन्न पदको बढुवाको लागि सचिवालय सम्बन्धी कार्य गर्ने।
- स्तरवृद्धि सम्बन्धी कार्य गर्ने।
- मानव संसाधन सूचना केन्द्रमा प्रविष्ट भएका पत्रको व्यक्तिगत फाइलमा अद्यावधिक गर्ने।

- लामो अवधिका विदा तथा कारवाहीहरूको अभिलेख राख्ने।
- अधिकृतस्तरका कर्मचारीहरूको व्यक्तिगत फाइल अद्यावधिक गर्ने।
- मन्त्रालय अन्तर्गत सामान्य प्रशासन समूहका कर्मचारीहरूको सुपरीवेक्षण, अभिलेख, कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने।

५.२. आर्थिक प्रशासन शाखा

- आर्थिक योजना तथा सघींय आर्थिक प्रशासन नीति अनुसार कार्य गर्ने।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतको वित्तिय नीति तर्जुमा, बजेट, मन्त्रालयको केन्द्रीयस्तरको लेखा अन्तर्गत वार्षिक विनियोजन बाँडफाँड सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने, गराउने।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतको लागि विनियोजित बजेटको निकासा, खर्च, लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन र लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने, गराउने।
- तर्जुमा, बजेट कार्यान्वयन, लेखापरीक्षण तथा बेरुजु फछ्र्योट, आर्थिक अनुशासन पालना सम्बन्धी कार्य गर्ने।
- मन्त्रालयको आन्तरिक बजेट सञ्चालन गर्ने।
- केन्द्रीय लेखा, लेखाप्रणाली तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली व्यवस्थापन गर्ने।
- मन्त्रालय अन्तर्गतका छुटै ऐन र नियम अन्तर्गत स्थापना भएका प्रतिष्ठान, परिषद्, समितिहरूको आर्थिक प्रशासन नीति, निर्देशन, नियन्त्रण तथा समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने।
- नेपाल सरकारको आर्थिक प्रशासन र वित्तीय व्यवस्थापन सम्बन्धी विषयका कार्य गर्ने।
- मन्त्रालय अन्तर्गत लेखा समूहका कर्मचारीहरूको सुपरीवेक्षण, अभिलेख, कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने।

५.३. कानुन शाखा

- संघीयता कार्यान्वयको क्रममा स्वास्थसंग सम्बन्धित आवश्यक ऐन, नियमावलीहरु तर्जुमा एवम् परिमार्जन गर्ने
- प्रदेश तथा स्थानीय तहमा आवश्यक ऐन, नियमावलीहरु तर्जुमा गर्न सहजिकरण गर्ने।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको क्रियाकलाप सञ्चालनमा आवश्यक पर्ने ऐन नियम तथा विनियम तर्जुमा गर्ने, कार्यान्वयनको अनुगमन र कानूनी वाधा अड्चन फुकाउने सरसल्लाह दिने।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुलाई आवश्यक पर्ने कानूनी राय सुझाव दिने।
- मन्त्रालयसंग सम्बन्धित सरकारी मुद्धा मामिला सम्बन्धी प्रतिरक्षात्मक कार्य गर्ने।

५.४. आन्तरिक प्रशासन शाखा

- मन्त्रालयको आन्तरिक प्रशासन, कार्यालय व्यवस्थापन, सरसफाइ र आवश्यक भौतिक व्यवस्था गर्ने
- आन्तरिक कर्मचारी प्रशासन, आन्तरिक कार्य विभाजन, हाजिरी, विदा, रमाना, पालो पहरा, खटनपटनको व्यवस्थापन गर्ने ।
- कार्यालय भवन, परिसर, सवारी साधनहरूको मर्मतसंभार तथा व्यवस्थापन गर्ने ।
- मन्त्रालयको आन्तरिक जिन्सी सामानको आपूर्ति तथा व्यवस्था, जिम्मा तथा रेखदेख, संभार, संरक्षण, निरीक्षण तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- सम्पती विवरण सम्बन्धी कार्य ।
- सुशासन सम्बन्धि कार्य ।
- पुस्तकालय व्यवस्थापन तथा ई- लाईब्रेरी संचालन .

६ .स्वास्थ्य आपतकालिन तथा विपद व्यवस्थापन इकाई

- स्वास्थ्य आपतकालिन तथा विपदको अवस्थामा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सचिवालयको रुपमा कार्य गर्ने ।
- गृहमन्त्रालय अन्तर्गतको राष्ट्रिय विपद व्यवस्थापन केन्द्र लगायत अन्य सम्बन्धित निकायहरुसंग स्वास्थ्य क्षेत्रको सम्पर्क विन्दुको रुपमा कार्य गर्ने ।

- स्वास्थ्य आपतकालिन तथा विपदको अवस्थामा आकष्मिक चिकित्सकीय टोली परिचालन तथा इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखासंग समन्वय गरि द्रुत प्रतिकार्य गर्ने ।
- प्रदेश तथा स्थानीय तहसंग स्वास्थ्य आपतकालिन तथा विपदको अवस्थामा केन्द्रिय सम्पर्क विन्दुको रुपमा कार्य गर्ने ।
- आपतकालिन तथा विपदको अवस्थामा सहयोगि अन्तराष्ट्रिय निकाय, गैरसरकारी एवम् सरोकारवाला संघसंस्थाहरुसंग समन्वय गरि आवश्यक सहयोग परिचालन गर्ने ।
- आपतकालिन तथा विपदको अवस्थामा हब तथा स्याटेलाईट अस्पतालहरुबाट सेवा प्रवाह गर्न आवश्यक सहकार्य गर्ने ।
- स्वास्थ्य आपतकालिन अवस्थाको सूचनाहरुलाई अभिलेखिकरण गर्ने ।
- मापदण्ड निर्धारण तथा क्षमता विकासका लागि इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखासंग सहकार्य गर्ने

४) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने प्रमूख सेवाहरु

- औषधोपचार खर्च भुक्तानी
- जनागुनासो तथा उजुरी सुनुवाई
- निजी तथा गैर सरकारी स्वास्थ्य संस्थाको पूर्वाधार निर्माण तथा संचालन स्वीकृति
- निजी स्वास्थ्य संस्थाको पूर्वाधार संचालन / स्वीकृति र नवीकरण
- विपन्न नगरिक उपचार राहत सम्वन्धी कार्य
- दन्व्द तथा जन आन्दोलन घाइते उपचार
- निजी स्वास्थ्य शिक्षण संस्थाको विधार्थिहरुलाई सरकारी अस्पतालमा प्रयोगात्मक अभ्यास सम्वन्धी कार्य
- स्वास्थ शिविर संचालन अनुमति सम्वन्धी कार्य
- विदेशमा उपचार गराउन No objection letter
- विदेशी चिकित्साहरुलाई नेपाल मेडिकल काउन्सिल अस्थायी दर्ता , नविकरण गर्न सिफारिश दिने सम्वन्धी कार्य
- कर्मचारी हरुको सरुवा
- वाडुवा/ स्थर वृध्दि
- संगठन संरचना सर्वेक्षण
- विदेशी स्वयँ सेवक र विशेषज्ञहरुलाई कार्य सहित र भिसाको लागि सिफारिश गर्ने
- अम्वुलेन्स आयातमा छुटको सिफारिश
- विदेशमा अध्ययन गर्ने जाने चिकित्सकहरुलाई आवश्यकता अनुसार Letter of Need उपलब्ध गराउने

५) सेवा प्रदान गर्ने महाशाखा, शाखा र जिम्मेवार अधिकारी

k|d'v ljz]if1 M 8f= /f]zg kf]v|]n, hg;+Vof Joj:yfkg / :jf:Yo ;dGjo
k|d'v ljz]if1 M 8f= lbk]Gb| /dg l;+x, gLlt, of]hgf tyf cg'udg / u'0f:t/dfkg tyf lgodg

५.१ नीति, योजना, तथा अनुगमन महाशाखा

महाशाखा प्रमुखः डा गुणराज nf]xgL

५.१.१ नीति तथा योजना शाखा

जिम्मेवार अधिकारीM डा गुणनीधि शर्मा

५.१.२ अनुगमन तथा मुल्यांकन शाखा

जिम्मेवार अधिकारी M केशव राज पण्डित

५.१.३ चिकित्सा सेवा, शिक्षा तथा अनुसन्धान शाखा

जिम्मेवार अधिकारी M शकुन्तला प्रजापति

५.१.४ आयूर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा शाखा

जिम्मेवार अधिकारी M डा बाबु राजा अमात्य

५.२. गुणस्तर मापदण्ड तथा नियमन महाशाखा

महाशाखा प्रमुखः

५.२.! गुणस्तर, मापदण्ड तथा नियमन शाखा

जिम्मेवार अधिकारी M सानु बाबु अधिकारी

M kfg axfb'/ lf]qL

५.२.२ सुचना प्रविधि शाखा

जिम्मेवार अधिकारी **M** जगदीश रौनियार

५.३. जनसंख्या व्यवस्थापन तथा सुचना महाशाखा

महाशाखा प्रमुखः शैलजा रेग्मी भट्टराइ

५.३.१ जनसंख्या ब्यवस्थापन तथा सुचना शाखा

जिम्मेवार अधिकारी M मुक्तिनाथ खनाल

५.३.२ लैगिंक समता तथा सामाजिक समावेशिकरण शाखा

जिम्मेवार अधिकारी M ;f]gf nIdL sdf{rfo{

५.४. स्वास्थ्य समन्वय महाशाखा

महाशाखा प्रमुखः डा विकास देवकोटा

५.४.१ प्रादेशिक तथा स्थानीय स्वास्थ्य समन्वय शाखा

जिम्मेवार अधिकारी M eLd k|;fb ;fksf]6f

५.४.२ बहुक्षेत्रीय समन्वय शाखा

जिम्मेवार अधिकारी डा समीर कुमार अधिकारी

५.४.३= विकास, सहायता समन्वय शाखा

जिम्मेवार अधिकारी M भवनाथ खतिवडा

M यशोधा अर्याल

५.४.४= सार्वजनीक सुचना समन्वय शाखा

जिम्मेवार अधिकारी M u0f]z s'df/ >Ljf:tj

५.५. प्रशासन महाशाखा

महाशाखा प्रमुखः /3'/fd lai6

५=५=१=कर्मचारी प्रशासन शाखा

जिम्मेवार अधिकारी M k|df]b l;Dv8f

५.५.२ . आर्थिक प्रशासन शाखा

जिम्मेवार अधिकारी M मुक्तिनाथ न्यौपाने

५.५.२ कानुन शाखा

जिम्मेवार अधिकारी **M** पुष्करराज नेपाल

५.५.३ आन्तरिक प्रशासन शाखा

जिम्मेवार अधिकारी **M** s[i0f nD;fn

५.६ स्वास्थ्य आपतकालिन तथा विपद व्यवस्थापन इकाई

प्रमुख: डा गुणराज nf]xgL
जिम्मेवार अधिकारी M डा समीर कुमार अधिकारी

६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधिः

प्रदान गरिने सेवाको विवरण	प्रक्रिया	दस्तुर	लाग्ने समय
औषधोपचार खर्च भुक्तानी	मं. प .वाट निर्णय भई आएपछि अर्थ मन्त्रालयबाट म. ले. लि.का.वाट निकासा प्राप्त हुने	नि:शुल्क	बढीमा २ दिन
जनागुनासो तथा उजुरी सुनुवाई	प्रचलित ऐन नियम अनुसार	ऐन नियम वमोजिम	सुचानामा तोकिएको वमोजिम
निजी तथा गैर सरकारी स्वास्थ्य संस्थाको पूर्वाधार निर्माण तथा संचालन स्वीकृति	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन	नि:शुल्क	१५ दिन
निजी स्वास्थ्य संस्थाको पूर्वाधार संचालन /स्वीकृति र नवीकरण	टिप्पणी उठान गरि पेश गर्ने , स्वीकृत भएपछि पत्र दिने , अभिलेख राख्ने	नि:शुल्क	१ महिना
विपन्न नगरिक उपचार राहत सम्वन्धी कार्य	सम्वन्धित अस्पतालमा सिफारिश गर्ने	नि:शुल्क	तुरुन्त
व्दन्व्द तथा जन आन्दोलन घाइते उपचार	सम्वन्धित अस्पतालमा सिफारिश गर्ने	नि:शुल्क	तुरुन्त
निजी स्वास्थ्य शिक्षण संस्थाको विध्यार्थिहरुलाई सरकारी अस्पतालमा प्रयोगात्मक अभ्यास सम्वन्धी कार्य	छलफल वैठक तथा लिखित कारवाही	नि:शुल्क	१५ दिन
स्वास्थ शिविर संचालन अनुमति सम्वन्धी कार्य	आवश्यक कागजात प्राप्त भए पश्चात निर्णय गरि सम्वन्धित संस्थालाई अनुमित दिईने	नि:शुल्क	१५ दिन
विदेशी चिकित्साहरुलाई नेपाल मेडिकल काउन्सिल अस्थायी दर्ता , नविकरण गर्न सिफारिश दिने सम्वन्धी कार्य	आवश्यक कागजात प्राप्त भए पश्चात टिपाणी उठान गरि स्वीकृति पश्चात नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा सिफारिश दिने	नि:शुल्क	१५ दिन
विदेशमा उपचार गराउन No objection letter	शाखामा निवेदन	नि:शुल्क	३ दिन
कर्मचारीहरुको सरुवा	१.निजामती सेवाका कर्मचारीहरुको भाद्र महिना २.स्वास्थ्य सेवाका कर्मचारीहरुको	नि:शुल्क	७ दिन

	अन्तर विभाग सरुवा आश्विन र फागुन महिना		
बढुवा÷स्तरबृद्धि	स प्रमाण निवेदन दिएकोमा छानविन गरि वढुवा सूची प्रकाशन	नि:शुल्क	२ महिना
पूर्व विभागीय सहमति	प्रचलित ऐन/नियममामा व्यवस्था भए अनुसारको प्रकृया पुरा गरि सम्वन्धीत निकायवाट स्पष्ट राय सहितको टिप्पणी उठान भई तालुक कर्यलय हुँदै मन्त्रालयमा पेश हुने	नि:शुल्क	प्रक्रिया पुगेकोमा ७ दिन
संगठन संरचना सर्वेक्षण	जिल्ला परिषदको निर्णय सहित सम्वन्धित कर्यलायवाट अनुरोध भै आएमा	नि:शुल्क	प्रतेक ५/५ वर्षमा बढीमा एक पटक
विदेशी स्वयँ सेवक र विशेषज्ञहरुलाई कार्य सहित र भिसाको लागि सिफारिश गर्ने	शाखामा निवेदन	नि:शुल्क	३ दिन
अम्वुलेन्स आयातमा राजश्व छुटको सिफारिश	शाखामा निवेदन	नि:शुल्क	३ दिन
विदेशमा अध्ययन गर्ने जाने चिकित्सकहरुलाई आवश्यकता अनुसार Letter of Need उपलब्ध] गराउने	शाखामा निवेदन	नि:शुल्क	३ दिन

&= निर्णय गर्ने प्रकृया र अधिकारीः

कामको स्वरुप र प्रका[ति अनुसार शाखा अधिकृत,शाखा प्रमुख, महाशाखाप्रमुख र सचिव।

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारीः

सचिवः यादव प्रसाद कोईराला

९.सम्पादन गरेको कामको विवरण पदः यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण बुदा नं १& मा राखिएको छ।

१०. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पदः

सचिवः यादव प्रसाद कोईराला
सूचना अधिकारी : गणेश श्रीवास्तव

११.ए]न,नियम,विनियम वा निर्देशिकाको सूचीM

- जनस्वास्थ्य ऐन, २०७५
- सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्य अधिकार ऐन, २०७५
- राष्ट्रिय स्वास्थ्य बीमा ऐन, २०७४
- मानव अंग प्रत्यारोपण (नियमित तथा निषेध) ऐन, २०७२ (२०५५ को संशोधन)
- सूर्तिजन्य पदार्थ(नियन्त्रण र नियमन गर्ने) ऐन, २०६८
- स्वास्थ्यकर्मी तथा स्वास्थ्य संस्थाको सुरक्षा सम्बन्धी ऐन, २०६६
- पाटन स्वास्थ्य विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन, २०६४

- चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन, २०६३
- शहिद गंगालाल राष्ट्रिय हृदय केन्द्र ऐन, २०५७
- नेपाल फार्मेसी परिषद ऐन, २०५७
- नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद नियामावली। २०५६
- नेपाल स्वास्थ्य सेवा नियमावली २०५५
- मानव शरीरको अंग प्रत्यारोपण (नियमित तथा निषेध) ऐन, २०५५
- वी.पी. कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल ऐन, २०५४
- नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३
- नेपाल नर्सिङ परिषद ऐन, २०५२
- आमाको दुधलाई प्रतिस्थापन गर्ने वस्तु (विक्रि वितरण नियन्त्रण) नियमावली, २०५१
- स्वास्थ्य कर कोष नियमावली, २०५१ (धुम्रपान तथा मदिरा दस्तुर)
- आमाको दुधलाई प्रतिस्थापन गर्ने वस्तु (विक्रि वितरण नियन्त्रण) ,२०४९
- वी.पी.कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान ऐन, २०४९
- नेपाल स्वस्थ्य अनुसन्धान परिषद् ऐन, २०४७
- नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद ऐन, २०४७
- आयुर्वेद चिकित्सा परिषद् ऐन, २०४५
- औषधीस्तर नियामावली, २०४३
- औषधी उत्पादन संहिता, २०४१
- औषधी जाँचबुझ तथा निरीक्षण नियमावली, २०४०
- औषधी दर्ता नियामावली, २०३८
- औषधी परामर्श परिषद् र औषधी सल्लाहकार समिति गठन नियामावली, २०३७
- औषधी ऐन, २०३५
- नेपाल मेडिकल काउन्सिल नियमावली, २०२४
- बिफर नियन्त्रण नियामावली, २०२३
- बिफर नियन्त्रण ऐन, २०२०
- संक्रामक रोग ऐन, २०२०
- नेपाल मेडिकल काउन्सिल ऐन, २०२०
- खोप ऐन, २०२०

नीति निर्देशिका, कार्यक्रमहरू तथा कार्ययोजनाहरूः

- राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति, २०७६
- आन्तरिक नियन्त्रण निर्देशिका२०७५ ,
- मेडिको लिगल सेवा निर्देशिका२०७५ ,
- स्वास्थ्य क्षेत्रको लैङ्गि समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति२०७५ ,
- एम्वुलेन्स सेवा सञ्चालन निर्देशिका२०७३ ,
- विपन्न नागरिक उपचार कोष निर्देशिका२०७३ ,
- नागरिक राहत२०७३ ,क्षतिपूर्ति तथा आर्थिक सहायता सम्वन्धी कार्यविधि ,
- स्वास्थ्य संस्था स्थापना२०७३ ,सञ्चालन तथा स्तरोन्नती सम्वन्धी मापदण्ड निर्देशिका ,
- अस्पताल फार्मेसी निर्देशिका२०७२ ,
- राष्ट्रिय रक्त संचार नीति, २०७१

- राष्ट्रिय स्वास्थ्य बीमा नीति, २०७१
- सूर्तिजन्य पदार्थ नियन्त्रण तथा नियमन निर्देशिका, २०७१
- सूर्तिजन्य पदार्थको प्याकेटमा चित्र र सन्देश अंकित निर्देशिका, २०७१
- विस्तारित अस्पताल सेवा सञ्चालन तथा नन प्राकिटस भत्ता कार्य सञ्चालन निर्देशिका, २०७१
- मुख स्वास्थ्य नीति, २०७०
- राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला नीति, २०६९
- राष्ट्रिय स्वास्थ्य सञ्चार नीति, २०६९
- सुरक्षित गर्भपतन सेवा प्रक्रिया२०६० ,

१२आम्दानी (खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरणः

यस जानकारी अनुसूचीमा रहेको छ।

१४अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्य .क्रम वा आयोजना संचालन गरेको भए सोको विवरण

(क) नीति, रणनीति, ऐन, नियम, मापदण्ड, निर्देशिका, कार्यविधि

१. संघीयताको भावना अनुरुप संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट समग्र स्वास्थ्य क्षेत्रको विकास, विस्तार, समन्वय, संचालन र ब्यबस्थापन पक्षलाई प्रभावकारी कार्यन्वयन गर्न **"राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०७६"** जारी भै लागू भएकोछ।

२. संविधानले प्रत्याभूत गरको निःशुल्क आधारभूत स्वस्थ्य सेवा तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा पाउने हक कार्यन्वयन गर्न र स्वास्थ्य सेवालाई नियमित, गुणस्तरीय तथा सर्वसुलभ तुल्याई नागरिकको पहुँच स्थापित गर्न **"जनस्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५"** लागू भई सकेको छ।

३. नेपालको संविधानद्वारा प्रदत्त महिलाको सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धि हकको सम्मान, संरक्षण र परिपूर्ति गर्नको लागि मातृ तथा प्रजनन् स्वास्थ्य सेवालाई सुरक्षित, गुणस्तरीय, सर्वसुलभ तथा पहुँच योग्य बनाउन **"सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्य अधिकार ऐन २०७५"** लागू भई सकेको छ।

४. स्वास्थ्य विमा ऐन २०७४ लाई ब्यबस्थित गर्न **"स्वास्थ्य विमा नियमावली २०७५"** स्वीकृत भै लागू भएको छ।

५. **"अशक्त, असहाय र बेवारिसे मनोसामाजिक विरामीहरुको उपचार तथा पुर्नस्थापनाका लागि कार्यविधि"** स्वीकृत भै लागू भएको छ।सो कार्यविधि अनुसार सेवा संचालनका लागि ७ वटा अस्पताल, मानव सेवा आश्रम लगाएतका पुनर्स्थापना गृह र आश्रय केन्द्रसंग सम्झौता गरि सेवा संचालन भैरहेको छ।

६. ८३ वटा जिल्लास्तरका अस्पतालहरुमा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि **न्यूनतम सेवा मापदण्ड (Minimum Service Standard)** लागु भई राम्रो नतिजा प्राप्त भएकोले यसलाई निरन्तरता दिन देशभरिका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरु स्वास्थ्य चौकी देखि बिशेषज्ञ तहका अस्पतालहरूसम्म बिस्तार गरिएकोछ।

७. **जेष्ठ नागरिक वार्ड स्थापना तथा संचालन कार्यान्वयन निर्देशिका** स्वीकृत भै कार्यन्वयनमा ल्याइएकोछ।

८. प्रदेश नं. २ को सप्तरीको राजविराजमा सगरमाथा अंचल अस्पताललाई रामराजा प्रसाद सिंह स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानमा स्तरोन्नति गरिएको छ। **"रामराजा प्रसाद सिंह स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान"**को गठन आदेश स्वीकृत भै सो अनुसार समिति गठन भएको, राजबिराजमा कार्यालय स्थापना भै संचालनमा आएको, जग्गा प्राप्तिको कार्य भइ रहेको र Pre-DPR समेत सम्पन्न भएकोछ।

९. संविधानमा उल्लेखित निशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि **आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्याकेज (Basic Health Services Package)**को मस्यौदा तयार भएको छ।

१०. **"जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली"** को मस्यौदा तयार भएको छ।

११. **"सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्य अधिकार नियमावली"** को मस्यौदा तयार भएको छ।

१२. **"महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविका रणनीति"** को मस्यौदा तयार भएको छ।

१३. E-Health Strategy को मस्यौदा तयार भएकोछ।

१४. आप्रवास प्रक्रिया प्रस्थान पूर्व, गन्तब्य स्थान र आगमन पश्चात हुन सक्ने सबै किसिमका जनस्वास्थ्य समस्याहरूको न्यूनिकरण गर्न बिभिन्न मन्त्रालय र निकायहरूको संलग्नतामा **राष्ट्रिय आप्रवास स्वास्थ्य नीति २०७६** को मस्यौदा तयार भएको छ।

१५. स्वास्थ्य क्षेत्रको **लैगिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण रणनीति**को मस्यौदा तयार गरिएको छ।

१६. अस्पतालको महत्वपूर्ण कार्य मध्ये शव परिक्षण, बिभिन्न किसिमका घाउ जाँच, मादक पदार्थ सेवन परिक्षण लगायतका मेडिकोलिगल सेवालाई प्रभावकारी ब्यबस्थापनका लागि **"मेडिकोलिगल सञ्चालन निर्देशिका, २०७५"** स्वीकृत भएको छ।

१७. नेपाल सरकारको आ.ब. २०७५/७६ को नीति तथा कार्यक्रमको बुँदा नं. ७४ मा चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीले बिरामीलाई गर्ने व्यवहारसम्बन्धी आचारसंहिता लागु गर्ने ब्यबस्था भए अनुसार सो सम्बन्धि आचारसंहिता तयार भई लागु भएको छ।

(ख) स्वास्थ्य संस्था तथा निकायहरु हस्तान्तरण

१. संघीयता कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा साविकका जिल्ला/जन स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला अस्पताल, अंचल अस्पताल, क्षेत्रीय/उप क्षेत्रीय अस्पताल, क्षेत्रीय स्वास्थ्य निर्देशनालय, क्षेत्रीय मेडिकल स्टोर, क्षेत्रीय तालीम केन्द लगायतका संरचनाहरू प्रदेश सरकारलाइ मिति २०७५।१०।९ मा हस्तान्तरण गरिएको छ।

२. जिल्ला सदरमुकाम बाहिरका १५ सैयासम्मका प्राथमिक अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई, शहरी स्वास्थ्य केन्द्र स्थानीय तहमा हस्तान्तरण गरिएको छ।

(ग) योजना तर्जुमा, अनुगमन, मूल्यांकन र समन्वय

१. "स्वस्थ, उत्पादनशील र जिम्मेवार नागरिक" सोच रहेको स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको **१५औं योजना** को आधारपत्र स्वीकृत भै कार्यन्वयनमा आइसकेकोछ।

२. स्वास्थ्य संस्थाहरूको सेवाको स्थिति र ती सेवाहरूको गुणस्तरलाई प्रभावकारी बनाउन स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयमा स्वास्थ्य संस्था पंजिकरण, Online गुनासो ब्यबस्थापन र नियमित तथ्यांकको गुणस्तर परिक्षणको लागि एक छुट्टै Software तयार गरी वेव साईटमा राखी ब्यबस्थित गरिएको छ।
३. १४ वटा अस्पतालहरुमा Digital Health Assessment सम्पन्न भएको छ।
४. प्रदेश र स्थानीय तहमा स्वस्थ्य सेवा प्रवाहको प्रभावकारी अनुगमन गर्न छुट्टै स्थानिय तथा प्रादेशिक तहको अनुगमन मूल्यांकन निर्देशिका तयार गरी सबै तहमा पठाई कार्यान्वयनमा आएको छ।
५. संघीयताको सन्दर्भमा अभिलेख तथा प्रतिबेदनलाई थप ब्यबस्थित बनाउन आबस्यक देखिएकोले देशभरीका स्वास्थ्य संस्थाहरूको बिबरण तथा सेवाहरूको अभिलेखन ब्यबस्थित गरी स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित सबै सूचना प्रणालीहरू बीच अन्तर सम्बन्ध कायम गर्न स्वास्थ्य संस्था पंजिकरण प्रणाली (Health Facility Registry) लागू भई कार्यान्वयनमा ल्याईएकोछ।
६. यसैगरी हाल सम्म ७५३ मध्ये ५५३ स्थानिय तहबाट स्वास्थ्य ब्यबस्थापन प्रणालीको Online प्रतिबेदन भई रहेको छ।
७. मिति २०७६/०३/२३ गते माननीय उपप्रधानमन्त्री ज्युको अध्यक्षतामा तथा माननीय गृह मन्त्रीज्यूको समुपस्थितिमा सरोकारवालाहरुसंग "स्वास्थ्य कर्मी र स्वास्थ्य संस्थाको सुरक्षा" समबन्धमा छलफल सम्पन्न भएकोछ।

(घ) सेवा प्रवाह

१. हरेक नागरिकलाइ स्वास्थ्य बिमामा आबद्ध गराउने नीति अनुरूप गत आ.ब.को अन्त्य सम्ममा ३३९ स्थानीय तहमा स्वास्थ्य विमा लागू भएकोमा यस आ.ब.मा ४६ जिल्लाका ४५६ स्थानिय तहमा स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम बिस्तार गरिएको छ र बिमित हुनेहरुको संख्या १८ लाख नाघेकोछ।
२. गर्भवती जाँच सेवा लिने र स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुनेको लागि प्रदान गरिने यातायात खर्च रकम दोब्बर गर्न निर्देशिका संसोधन गरी लागू गरिएकोछ।
३. हरेक प्रदेशमा कम्तिमा एक बिशिष्टिकृत सेवा सहितको अस्पताल रहने नीति अनुरूप ५ अस्पतालहरूलाइ (कोशी अञ्चल अस्पताल, नारायणी उप-क्षेत्रिय अस्पताल, भरतपुर अस्पताल, भेरी अञ्चल अस्पताल र डडेलधुरा उप-क्षेत्रिय अस्पताल) संघीय सरकार अन्तरगत रहने गरी विशिष्टिकृत सेवा सहितको सेवा संचालन गर्ने गरी तृतीय तहको अस्पताल (Tertiary Hospital) मा स्तरोन्नती गरिएकोछ।
४. आठ अस्पतालहरूमा जेष्ठ नागरिक वार्ड संचालन भई रहेकोमा थप ४ अस्पतालमा सेवा विस्तार गरिएकोछ।
५. एकद्वार संकट ब्यबस्थापन केन्द्र (OCMC) ५४ जिल्लाका ५५ अस्पतालमा विस्तार गरिएकोछ।त्यसैगरी सामाजिक सेवा ईकाई गत बर्षको २९अस्पतालमा रहेको
६. मा आ.व. २०७५/७६ मा ३५ अस्पतालमा बिस्तार गरिएकोछ।
७. जनकपुर अञ्चल अस्पताल र राजविराज अस्पतालमा नवजात शिशु सघन उपचार कक्ष (एन.आई.सि.यु.) विशिष्टकृत सेवा (टरसरी केयर) सेन्टर स्थापना भई सेवा प्रारम्भ भएको छ।

८. निजामति श्रीमति संघको सहकार्यमा स्याङ्जामा स्वास्थ्य शिबिर र नेपाली सेनाको सहकार्यमा सम्तरीमा शल्यकृया सहितको बिशेषज्ञ शिविर संचालन भएकोछ।
९. CEONC सेवा ७२ जिल्लामा पुर्याईएकोछ।
१०. बिपन्न कार्यक्रम अन्तरगत क्यान्सर, मुटुरोग, मृगौला रोग, हेड ईन्जुरी, स्पाईनल ईन्जुरी, अल्जाईमर, पार्किन्सन्स, सिकलसेल एनिमिया रोगका उपचारकोलागि अधिकतम् रु.१ लाखसम्म सहुलियत प्राप्त गर्ने बिरामीहरुको संख्या **३५,६००** पुगेको छ।
११. त्रि.वि. शिक्षण अस्पताल महाराजगंजमा कलेजो प्रत्यारोपण सेवा शुरु गरिएकोछ।

(ङ) विपद ब्यबस्थापन पूर्ब-तयारी तथा तथा प्रतिकार्य

१. विपद् व्यवस्थापनलाई समयमा नै उचित सम्बोधन गर्न प्रदेश नं.१, गण्डकी प्रदेश र कर्णाली प्रदेशका जिल्लास्तर देखि माथिका सबै अस्पतालहरु, सुदूरपश्चिम प्रदेशका महाकाली, डडेल्धुरा र सेती अस्पताल लगायतका अस्पतालहरुमा विपद ब्यबस्थापन योजना तयार भएकोछ।
२. प्रत्येक प्रदेश तथा स्थानीय तहमा द्रुत टोली र आपतकालीन चिकित्सकीय टोलि तयार गरी परिचालनका लागि सकृय राख्न २५ वटा हवको रुपमा रहेका ठूला अस्पतालहरूमा आपतकालीन चिकित्सकीय टोलि तयार गरिएको छ।
३. विपदको पूर्व तयारी तथा शिघ्र प्रतिकार्यको लागि सातै प्रदेशका निकाय तथा हब/स्याटेलाइट अस्पतालहरुमा सम्पर्क व्यक्तिहरु तोकी अलर्ट राखिएकोछ।
४. गत बर्षको चैत महिनामा पर्सा र बारामा आएको विनासकारी हावाहुरीबाट प्रभावितहरुलाई लक्षित गरी बिशेषज्ञ चिकित्सक सहितको टोलि परिचालन गरी स्वास्थ्य शिबिर मार्फत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिएको थियो भने हालै तराईका बिभिन्न जिल्लामा भएको बाढीप्रकोपलाई पनि मन्त्रालयबाट समयमै सम्बोधन गरिएकोछ| जसका लागि मन्त्रालयबाट चिकित्सक सहितको टोलि लहान, बर्दिबास र पथलैयामा खटाई प्रदेश संगको समन्वयमा स्वास्थ्य सेवा प्रदान भैरहेकोछ।
५. हाल प्रादेशिक स्वास्थ्य आपतकालीन संचालन केन्द्र (Provincial Health Emergency Operation Centre-PHEOC) डोटी, सुर्खेत, पोखरामा संचालनमा रहेकोछ। प्रदेश नं. २ को निर्देशनालयको हाताभित्र संचालन गर्न निर्माण कार्य शुरु हुने क्रममा रहेको, प्रदेश नं. १ को कोशी अस्पतालको हाता भित्र संचालन गर्ने निर्णय भएकोछ।
६. दाङ, भेरी, सेती, डडेलधुरा अस्पतालहरूमा अस्पताल सुरक्षा मापन (Hospital Safety Assessment) सम्पन्न भएकोछ।

(च) अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण

१. National TB prevalence Survey को कार्य ९० प्रतिशत सम्पन्न भएकोछ।
२. पाँच बर्ष मुनिका बच्चा तथा प्रजनन उमेरका महिलाहरूमा सुक्ष्म पोषण तत्वको अबस्था पत्ता लगाई तथ्यमा आधारित सो सम्बन्धि योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्न Micro Nutrient Status Survey सम्पन्न गरी प्रतिबेदन सार्बजनिक गरिएको छ।
३. स्वास्थ्य क्षेत्रमा हुने खर्चको बिबरण ब्यबस्थित गरी सो तथ्यमा आधारित रही बजेट बिनियोजन र परिचालन गर्न सहज गर्ने उद्देश्य अनुरुप **"रास्ट्रिय स्वास्थ्य लेखा २०१२-२०१६"** प्रकाशन भएको छ।

(छ) भौतिक पूर्वाधार

१. क्रमागत परियोजनाको रुपमा भवन निर्माणको क्रममा रहेका ७४४ स्वास्थ्य संस्थाहरू मध्य यस आर्थिक बर्षमा जिल्ला अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, प्रसुति केन्द्र गरी जम्मा २१४ वटा भवनहरूको निर्माण सम्पन्न भएको छ।

२. प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तिमा एक प्राथमिक अस्पताल स्थापना गर्ने नीति अनुरुप २५१ स्थानीय तहमा सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न भईसकेकोछ र आगामी आ.व.मा निर्माण कार्य शुरु हुनेछ।

३. विद्यमान स्वास्थ्य संस्थाहरुको म्यापिङ भइ स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम स्वास्थ्य संस्था नभएका १२०० वडाहरूमा स्वास्थ्य संस्था निर्माण गर्न आबश्यक अनुदान रकम सम्बन्धित स्थानिय तहमा बित्तिय हस्तान्तरण भई निर्माण कार्य शुरु भैसकेकोछ।

(ज) बिशेषज्ञ चिकित्सक परिचालन

१. नेपाल सरकारबाट छात्रबृत्ति पाई बिशेषज्ञ चिकित्सा शिक्षा अध्ययन पूरा गरेका १४३ जना बिशेषज्ञ चिकित्सकहरूलाई पहिलो पटक बिभिन्न अस्पतालमा परिचालन गरिएको छ।

१५. सार्वजनिक निकायको वेभसाईट भए सोको विवरणः

- यस स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको वेवसाइट www.mohp.gov.np

१६. वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं सम्झौता सम्बन्धी

१७ सार्वजनिक निकायले संचालन गरेको कार्यक्रम र सो को प्रगति प्रतिवेदन

१= cfly{s k|zf;g शाखाबाट सम्पन्न भएका कार्यक्रमहरूबाट हासिल भएका मुख्य उपलब्धीहरू

cg';'rLdf pknAw 5 .

२= :jf:Yo cfktsflng sfo{;+rfng s]Gb| बाट सम्पन्न भएका कार्यक्रमहरूबाट हासिल भएका मुख्य उपलब्धीहरू

df3 dlxgf

- चीनको उहान क्षेत्रबाट नेपाल आएका एक जना संकास्पद बिरामीको throat swab को WHO Collabrating Center Hongkong मा पठाइएकोमा जाँच गर्दा नतिजा positive आएको ।
- त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय बिमानस्थलमा संकास्पद केसहरुलाई सुरक्षित रुपमा अस्पताल पुर्याउन बिशेष एम्बुलेन्सको व्यवस्था मिलाइएको ।

- विश्व स्वास्थ्य संगठनको प्राविधिक सहयोगमा रोग पहिचानका लागि अल्गोरिथम चार्ट बनाएर उपलब्ध गराउने काम गरिसकेको छ । जसमा अस्पताल र स्वास्थ्यकर्मीहरुले शंकास्पद बिरामीको पहिचान र उपचारमा अपनाउनुपर्ने विधिहरू, शंकास्पद बिरामी, परीवार र कुरुवाहरुले रोग सर्न नदिन अपनाउनुपर्ने साबधानीहरुका बारेमा उल्लेख गरिएको छ ।
- त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय बिमानस्थलमा २४ सै घण्टा संचालित हेल्थ डेस्कमा आगन्तुक यात्रुहरुको thermal scanner मार्फत screening गर्ने कार्यका लागि मेसिन जडान गरिएको ।
- त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय बिमानस्थल मार्फत नेपाल भित्रिने सम्पूर्ण यात्रुहरुलाई थर्मल स्क्यानर मार्फत ज्वरो मापन गर्ने; मापदण्ड (>100.4˚F) भन्दा माथि ज्वरो, रुघाखोकी र स्वासप्रश्वासमा अपठ्यारो भएका बिरामीहरुको टेकु अस्पतालमा जाँच गरी आवश्यक उपचार, प्रयोगशाला परिक्षण, परामर्श दिने गरीनुका साथै निगरानीमा राख्ने गरीएको ।
- काठमाडौँ उपत्यकाका हब तथा सहायक अस्पतालहरूको श्रोतसाधन मापन सम्बन्धी बैठक बसेको ।
- राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट कोभिड-19 को RT PCR विधिबाट परिक्षण शुरु गरिएको छ ।
- प्रादेशिक स्वास्थ्य आपतकालीन कार्यसंचालनकेन्द्र हरू संग प्रदेश स्तरमा भए गरेका नोभेल कोरोना भाइरस सम्बन्धी video conference गरिएको ।

  स्वास्थ्य आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्रले सबै सरोकारवाला निकायहरु संगको समन्वयमा नोभेल कोरोना भाइरस सम्बन्धीको स्वास्थ्य क्षेत्रसम्बन्धी प्रतिकार्य रिपोर्ट दैनिक रुपमा सम्प्रेषण गर्न सुरू ।

- माननीय स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रीको अध्यक्षतामा बहुक्षेत्रीय उच्च स्तरीय बैठकले माननीय मन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा उच्च स्तरीय अनुगमन समिति, सचिवज्यूको अध्यक्षतामा निर्देशक समिति र गुणस्तर मापन तथा नियमन महाशाखाका प्रमुखको अध्यक्षतामा स्वास्थ्य प्राविधिक समिति गठन गरिएको।
- मिति २०७६ माघ १६ गते, विश्व स्वास्थ्य संगठनले Public Health Emergency of International Concern (PHEIC) घोषणा गरेको छ । यद्यपी अन्तरराष्ट्रिय यात्रा र व्यापारमा कुनैपनि प्रतिबन्ध सिफारिस गरिएको छैन ।

- मानानिय स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रीज्यू तथा चीनका महामहिम राजदुत बीच वर्तमान परिस्थिति, चीनमा रहेका नेपालीहरुको स्वास्थ्य अवस्था, पाएका स्वास्थ्य सुबिधा तथा सहकार्य एवम् सहयोगको क्षेत्रमा छलफल भयो ।
- मानानिय स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रीज्यूले नेपाल मेडिकल काउन्सिलका अध्यक्ष तथा स्वास्थ्य क्षेत्रका अन्य बिज्ञहरूसँग वर्तमान परिस्थितिका बारेमा छलफल र स्वास्थ्य क्षेत्रले चाल्नु पर्ने पहलकदमिका बारेमा राय सुझाब लिनु भएको छ ।
- मानानिय स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रीज्यूले चीनमा अध्ययनरत बिद्यार्थीहरुका अभिभावकहरु संग बिद्यार्थीहरुको स्वास्थ्य तथा सम्पर्क अवस्थाका बारेमा छलफल गर्नुभयो ।
- चीनबाट ल्याईने नेपाली नागरिकहरुको लागि क्वारेन्टाईन सम्बन्धी प्रोटोकल तथा कार्य योजना, २०७६ (ड्राफ्ट)

- पर्यटकहरूको आवागमन अधिक हुने स्थान: पोखरा, चितवन र लुम्बिनी क्षेत्रमा कोरोना भाईरसको संक्रमणको उपचारको अनुगमन एवंम व्यवस्थापनमा सहजीकरणको लागि सामाजिक विकास मन्त्रालय, प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय, सरोकारवाला अस्पतालहरु तथा मेडिकल कलेजसग समन्वय गर्न उपचारात्मक सेवा महाशाखाका निर्देशकको संयोजकत्वमा विशेष टोली परिचालन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- तातोपानी र केरूङ नाकामा रहेको हेल्थ डेस्कलाई थप सुदृढ गर्न तथा स्थितिको अनुगमनका लागि मन्त्रालयको विशेष टोली परिचालन गरिएको छ ।

चीनबाट ल्याईने नेपाली नागरिकहरुको लागि क्वारेन्टाईन सम्बन्धी प्रोटोकल

तथा कार्य योजना, २०७६ (अन्तीम रूप)

- विमानबाट ल्याउँदा विमानस्थलमा, विमानस्थलबाट क्वारेन्टाइन स्थलसम्म लान र क्वारेन्टाइन स्थलमा स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा परिचालन गर्न र आवश्यक परेमा आइसोलेसन गर्न सम्बन्धीत अस्पतालहरुको तयारी अवस्थामा रहन अपनाउनुपर्ने स्तरीय कार्यविधि (SoP) तयार गरीएको ।

सर्वसाधारणको सुबिधाका लागि कोरोना भाइरस रोग तथा सो को निदान एवं उपचार सम्बन्धी विहान ८:०० बजे देखि बेलुका ८:०० बजे सम्म सूचना प्रदान गर्न हटलाईन सेवा ९८५१२५५८३९, ९८५१२५५८३७) तोकिएको ।

- संलग्न सबै कर्मचारीहरुलाई अभिमुखीकरण तालीम सम्पन्न ।
- घटना परिदृश्य अभ्यास सम्पन्न गरीएको छ ।
- अस्पतालहरुको पूर्व-तयारीको सुनिश्चित गरीयो ।
- यस कार्यमा आवश्यक स्वास्थ्यकर्मी तथा स्वास्थ्य सामग्रीहरुको सम्पूर्ण व्यवस्था मिलाइएको छ ।
- नेपाली नागरिकलाई चीनबाट नेपाल ल्याउनका लागि हवाइजहाज, विमानस्थल तथा क्वारेन्टाईन केन्द्रमा स्वास्थ्य सुरक्षा एवं स्वास्थ्य हेरचाह सम्बन्धी सम्पूर्ण व्यवस्थापनको तयारी पुरा गरीएको छ ।
    - क्वारेन्टाइन स्थल व्यवस्थापनमा स्वास्थ्य सम्बन्धी प्राविधिक सहयोग
    - क्वारेन्टाइन स्थलमा स्वास्थ्य परीक्षणका लागि चिकित्सक टोली तथा विशेषज्ञ चिकित्सकको व्यवस्था गरिएको (डा. नविन फूयाँल तथा डा. पुमा थापा मानन्धर)।
    - विमानस्थलमा चीनबाट आउने नागरिकहरूको स्वास्थ्य परीक्षण, लक्षण देखिएमा आइसोलेसनमा पठाउने व्यवस्था, डेडिकेटेड एम्बुलेन्सको व्यवस्था र सम्बन्धित अस्पतालको (शुक्रराज ट्रपिकल तथा सरुवा रोग अस्पताल, पाटन अस्पताल, नेपाल शसस्त्र प्रहरी बल अस्पताल) सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने कार्य गरिएको ।
    - सरुवा रोग अस्पतालका डा. अनुप वास्तोलालाई आइसोलेसन व्यवस्थापनका लागि जिम्मेवारी दिइएको ।
    - आपूर्ति व्यवस्थापनका लागि एवं फोहोर व्यवस्थापनका लागि व्यवस्थापन महाशाखालाई तोकिएको ।
    - रोग निगरानी, IHR सम्बन्धी कार्य तथा Port of Entry मा स्वास्थ्य व्यवस्थापनका लागि डा. विवेक कर्ण, EDCD महाशाखा प्रमुखलाई तोकिएको ।
    - आवश्यक तालिमहरु दिन ZOONOTIC Disease Section का प्रमुख डा. हेमन्त ओझालाई तोकिएको ।
    - Diagnostic तथा Screening Test का लागि नेपाल जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला निर्देशक डा. रुणा झालाई जिम्मेवारी तोकिएको।
    - सागर दाहाल, स्वास्थ्य आपतकालिन संचालन केन्द्रका प्रमुखलाई दैनिक आवश्यक समन्वय तथा दैनिक Update र विज्ञप्ति सम्बन्धी जिम्मेवारी दिइएको ।
    - समुदायमा स्वास्थ्य सचेतना कार्यका लागि राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना र सञ्चार केन्द्रलाई जिम्मा दिइएको ।

kmfu'g dlxgf

- उहान, चीनमा जहाजमा उडान अगाडि गरिएको स्वास्थ्य परीक्षणमा संकास्पद लक्षण देखिएको ६ जना (४ जना पुरुष र २ जना महिला) को नमुना संकलन गरी पुर्बवत बसिरहेकै स्थानमा पठाएको जानकारी प्राप्त)
- जम्मा १७५ जना नागरिकहरूलाई नेपाल ल्याउँदा विमान भित्र पनि उच्च स्वास्थ्य सुरक्षाका लागि आवश्यक व्यवस्था गरि ल्याइएको ।
- चीनको उहान देखि काठमाण्डौसम्मको यात्राको क्रममा कुनैपनि यात्रुहरूलाई स्वास्थ्य समस्या नदेखिएको
- कोभिड-19 रोगको व्यवस्थापनलाई प्रभाबकारी बनाउन स्वास्थ्य आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्रले विभिन्न अन्तरमन्त्रालय र सरोकारवाला निकायहरु बीच समन्वय गरीरहेको छ । क्वारेन्टाईन आबधिभर समन्वयलाई चुस्तदुरुस्त राख्न Duty Roster बनाई कार्यान्वयन गरिएको छ ।
- चीनबाट १७५ जना नेपालीहरु (महिला: ४०, पुरुष: १३५) त्रिभुवन विमानस्थलमा अवतरण पश्चात् गरेको स्वास्थ्य परीक्षणमा पनि कसैलाई पनि स्वास्थ्य समस्या नदेखिएको । तत्पश्चात् हाल १७५ जना नै भक्तपुर खरिपाटी स्थित क्वारेन्टाइन गृहमा राखिएको ।
- क्वारेन्टाइन स्थल भित्र चिकित्सकको नेतृत्वमा ४ जनाको स्वास्थ्यकर्मीहरुको टोली राखि निजहरुको २४ सै घण्टा आवश्यकपर्ने स्वास्थ्य जाँचको व्यवस्था मिलाइएको ।
- क्वारेन्टाइनमा स्थलमा रहेका १७५ जना व्यक्तिहरूको घाँटीको श्राव (Throat Swab) नमुना संकलन बिहान १० बजे देखि नेपाल जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट खटिएका १० जना प्रयोगशाला विशेषज्ञको टोलीले सम्पन्न गरेको ।
- क्वारेन्टाइन स्थल बाहिर चिकित्सकको नेतृत्वमा ४ जना स्वास्थ्यकर्मीहरुको टोलीले १० बजे देखि ४ बजे सम्म स्थानीयहरुको आवश्यकताअनुसार स्वास्थ्य जाँच गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- यदि क्वारेन्टाइनमा रहेका व्यक्तिहरूलाई अस्पतालको आइसोलेसनमा राख्नुपर्ने अवस्था आएमा व्यवस्थापनका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोकिएको :-
    - शुक्रराज ट्रपिकल तथा सरुवा रोग अस्पतालमा डा. अनुप बाँस्कोटा, मो.नं. ९८५१०९६९१७
    - पाटन अस्पतालमा डा. आशीष श्रेष्ठ, मो.नं. ९८५१००२०४६, डा. पियुष राजभण्डारी , मो.नं. ९८०२७१८०२०
    - सशस्त्र प्रहरी बल अस्पतालमा डा. शैलेन्द्र श्रेष्ठ, ९८५१०३५४३०, डा. रोशन कुमार झा, ९८५१२६०१८२

- राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, टेकुले १७५ जनाको नाक र घाँटी भित्रको नमुनाहरुमा (Nasal and Oropharygeal Swab) नोभेल कोरोना भाइरसका लागि

Real Time RT-PCR बाट परीक्षण गर्दा कुनैपनि नमुनामा कोभिड-१९ नभेटिएको जानकारी ।

- क्वारेन्टाईन केन्द्रमा खटिने स्वास्थ्य टोली तथा अन्य कर्मचारीहरू एवम् केन्द्रमा रहेका व्यक्तिहरूलाई स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सन्देश

क्वारेन्टाईनमा राखिएका १७५ जना ब्यक्तिहरूको पहिलो चरणमा गरिएको प्रयोगशाला परिक्षणमा सबै १७५ जना नेपाली नागरिकमा सङ्क्रमण नरहेको पाईयो ।

आगामी दिनमा आउन सक्ने अवस्थालाई ध्यानमा राखी मन्त्रालयले कम जोखिम, मध्यम जोखिम तथा अति जोखिम अवस्थामा पनि चुस्त दुरूस्त रूपमा प्रतिकार्य गर्न सक्ने गरी कार्य योजना बनाई लागु गर्ने तयारी रहेको ।

जोखिम स्तरको बर्गिकरण	
जोखिमको स्तर	परिभाषा
प्रथम	कोभिड-१९ को संङ्क्रमण दुईवटा cluster (बजार क्षेत्र / समुदाय) भित्र सिमित रहेको र संङ्क्रमित ब्यक्तिहरुको संख्या १० भित्र रहेको अवस्था
दितिय	कोभिड-१९ को संङ्क्रमण ३ देखि १० वटा cluster (बजार क्षेत्र / समुदाय) भित्र सिमित रहेको र संङ्क्रमित ब्यक्तिहरुको संख्या ११ देखि ५० भित्र रहेको अवस्था
तृतिय	कोभिड-१९ को संङ्क्रमण १० भन्दा बढी cluster (बजार क्षेत्र / समुदाय) भित्र सिमित रहेको र संङ्क्रमित ब्यक्तिहरुको संख्या ५० भन्दा बढी रहेको अवस्था

- क्वारेन्टाईनमा राखिएकाहरुको दोस्रो चरणको परिक्षण क्वारेन्टाईन बसाईको १४ औ दिन फाल्गुन १७ गते क्वारेन्टाईनमा रहेका १७५ जना नेपाली र जहाज चालक दलका १८ जना सदस्यहरुको प्रयोगशाला परिक्षणका लागि नमुना संकलन गरीयो ।
- विश्वस्तरमा सो रोगको द्रुतगतिमा विस्तार भैरहेको र यसबाट नेपालमा जनस्वास्थ्य एवं अर्थतन्त्र लगाएतका विभिन्न पक्षहरूमा पर्नसक्ने असरहरूको बारेमा विस्तृत अध्ययन विश्लेषण गरी उपयुक्त कदम चाल्ने, उक्त रोगको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि उच्च सतर्कता अपनाउने, जनचेतना अभिबृद्धि गर्ने, सजगता अपनाउने र आवश्यक सम्पूर्ण तयारी तथा निर्णयहरू गरी सो को कार्यान्वयन गर्न गराउन एवं यसको निरन्तर अनुगमन तथा निगरानी गर्नका लागि माननीय उपप्रधानमन्त्री तथा रक्षामन्त्रीज्यूको संयोजकत्वमा माननीय गृह मन्त्री, माननीय परराष्ट्र मन्त्री, माननीय शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री, माननीय कृषि तथा पशुपन्क्षी विकास मन्त्री, माननीय स्वास्थ्य

तथा जनसंख्या मन्त्री, माननीय उद्योग, बाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्री, माननीय संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री र माननीय अर्थ र संचार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री सम्मिलित कोभिड-19 (नोभल कोरोना भाइरस) रोकथाम तथा नियन्त्रण उच्च स्तरीय समन्वय समिति गठन गरीयो ।

- स्वास्थ्य सेवा विभागबाट सातै प्रदेशमा प्राविधिक टोली बनाई प्रदेश स्तरमा कोरोना रोग रोकथाम र व्यवस्थापनको लागि तयारी अबस्था (हेल्थ डेस्क, अस्पतालको तयारी) को सुनिश्चितता एवं समन्वय गर्न परिचालन गरीयो।
- चीनको वुहानमा नेपाली नागरिक लिन गएका चालक दलका १८ जनामै कोरोना भाइरस (कोभिड १९) को संक्रमण नरहेको पुष्टि भएको।

- त्रिभुवन अन्तरराष्ट्रिय विमानस्थलमा कोरोना भाइरस COVID-19 का सम्बन्धमा साबधानी अपनाउन आगमन तर्फका सम्पूर्ण यात्रुहरुको शरीरको तापक्रम Thermal Scanner बाट चेकजाँच गर्दै आइरहेकोमा आज मिति २०७६/११/१८ गते आइतबार देखि thermal gun समेतको प्रयोग गरी सम्पूर्ण यात्रुहरुको शरीरको तापक्रम चेकजाँच गर्ने कार्य शुरु गरिएको, सूचनामूलक संदेश नेपाली, अंग्रेजी र चाइनिज भाषामा प्रशारण गर्न थालिएको साथै यात्रुहरुको शरीरमा Liquid Sanitizer Agent Spray गर्ने व्यवस्था त्रिभुवन अन्तरराष्ट्रिय विमानस्थल, नागरिक उड्डयन कार्यालयबाट मिलाइएको ।
- कोभिड-19 को रोकथाम, नियन्त्रण र सजगता अपनाउने सन्दर्भमा नेपाल सरकारले अन्तरराष्ट्रिय भ्रमण सम्बन्धी सूचना जारी गरेको
- चीनको वुहानबाट उद्धार गरेर ल्याएका १७५ नेपालीको क्वारेन्टाइन बसाइँको १४औँ दिनमा गरेको नाक र घाँटीको स्वाबको परीक्षणमा कसैमा पनि कोरोनाको सङ्क्रमण भएको नपाइएपछि सबैलाई घर फठाइएको ।

- कोरोना भाइरस (COVID-19) विरूद्द त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलमा विभिन्न निकायहरू बीचको सम्युक्त अभिमुखिकरण कार्यक्रम
- मुख्य सचिव लोकदर्शन रेग्मीको अध्यक्षतामा बसेको केन्द्रिय अनुगमन तथा मुल्यांकन समितिको बैठकले दैनिक उपभोग्य वस्तु, मास्क, स्यानिटाइजर र नेपाल प्रवेश गर्ने नाकामा स्वास्थ्य जाँच गर्ने विषयमा तीन बुँदे निर्णय गरेको । HEOC बाट प्रेष विज्ञप्ति जारी भएको ।
    - समितिले दैनिक उपभोग्य वस्तुको पूर्ववत रुपमा सहज र नियमिथत आपूर्तिको व्यवस्था गर्ने, मास्क, स्यानिटाइजर जस्ता अत्यावश्यक वस्तुहरुको मागलाई नियमित रुपमा आपूर्ति गर्नका लागि आयात तथा उत्पादन बृद्धि गर्ने र विमानस्थल लगायत नेपाल प्रवेशका प्रमुख

नाकाहरुमा उपकरण सहति स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गरी यात्रुहरुको ज्वरो मापनलाई प्रभावकारी बनाउने निर्णय गरेको ।

- हब तथा सहायक अस्पतालहरूको resource mapping बैठक सम्पन्न ।
- PABSON तथा NPABSON संग कोरोना भाइरस (COVID-19) विरूद्द अभिमुखिकरण कार्यक्रम सम्पन्न ।
- कोभिड-१९ सम्बन्धी प्राबिधिक समितिको बैठक सम्पन्न ।

कोभिड-19 का संकास्पद बिरामीहरुको व्यवस्थापनका लागि प्रदेश स्तरमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा स्थानीय तहहरुसंगको समन्वयमा पुर्व तयारीका विविध क्रियाकलापहरु संचालन भै रहेका छन्

- छिमेकी मुलुकसंगका ४३ वटा स्थलगत नाकाहरूमा हेल्थ डेस्कको स्थापना गरी स्वास्थ्य परिक्षणको व्यवस्था गरी कार्य भैरहेको छ ।
- कोभिड-19 को Local transmission भएका देशहरूबाट हवाइ मार्ग हुँदै नेपाल आउने यात्रुहरुलाई अनिवार्य रुपमा self quarantine फारम भर्ने र विमानस्थल स्थित अध्यागमन डेस्क तथा तोकिएका अस्पतालहरूमा बुझाउने व्यवस्था मिलाइएको छ
- संचार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभागको संयुक्त आयोजनामा संचारकर्मीहरूसंग अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गरी कोभिड-१९ को तयारी एवं प्रतिकार्यमा भइरहेका कामहरूको बारे जानकारी गराउनुका साथै संचारमाध्यमहरूमा तथ्यपरक र यथार्थ सन्देशहरु मात्र प्रसारण गरिदिनुहुन अनुरोध गरीयो .

- कोभिड-19 का संकास्पद बिरामीहरुको व्यवस्थापनका लागि प्रदेश स्तरमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा स्थानीय तहहरुसंगको समन्वयमा पूर्व तयारीका विविध क्रियाकलापहरु संचालन भै रहेकाछन्
- कोभिड-१९ रोगको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि निगरानी कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्न १८ जना सर्भिलेन्स अफिसरहरू करारमा लिई आजै तालिम सम्पन्न गरी भोलिबाट काम शुरु हुने व्यवस्था गरिएको छ .
- नेपालमा कोभिड-१९ को सङ्क्रमण फैलिएमा देखिन सक्ने विभिन्न तीन किसिमको अवस्थाको आंकलन गरी विस्तृत कार्ययोजना तयार गरिदै छ
  - ड-१९ को संक्रमण रोकथाम, निदान र उपचारका लागि आवश्यक पर्ने आइसोलेसन सुबिधा सहितको अस्पताल काठमाडौं उपत्यकामा र हरेक प्रदेशमा विकास गर्ने।
  - प्रदेश तथा स्थानीय सरकारसँग समन्वय गरी संक्रमण रोकथाम र नियन्त्रणका लागि आवश्यकताअनुसार स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई परिचालन गर्ने।
  - शिक्षा तथा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालयसँग समन्वय गरी संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण कार्यमा मेडिकल तथा ननमेडिकल जनशक्ति परिचालन गर्ने।
  - सबै प्रादेशिक सरकारहरूले कोभिड-१९ को रोकथाम तथा प्रतिकार्यका लागि विभिन्न क्रियाकलापहरू संचालन गरेका छन्

r}q dlxgf

- कोभिड-१९ को व्यवस्थापनका लागि तपसिल बमोजिमका अस्पतालहरूमा isolation ward, भेन्टिलेटर सहित ICU स्थापना एवं विस्तारको लागि प्रति अस्पताल रू १ करोडका दरले बजेट वितिय हस्तान्तरण गर्ने गरी विस्तारको प्रक्रिया अघि बढेको छ

a. **प्रदेश नं. १:** मेची अस्पताल र उदयपुर अस्पताल
b. **प्रदेश नं. 2:** जनकपुर अस्पताल र बारा अस्पताल
c. **बागमती प्रदेश:** भक्तपुर अस्पताल र सिन्धुली अस्पताल
d. **गण्डकी प्रदेश:** धौलागिरी अस्पताल र गोर्खा अस्पताल
e. **प्रदेश नं. ५:** लुम्बिनी अस्पताल र तम्घास अस्पताल
f. **कर्णाली प्रदेश:** सुर्खेत अस्पताल र दैलेख अस्पताल
g. **सूदुरपश्चिम प्रदेश:** सेती अस्पताल र महाकाली अस्पताल

- कोभिड-१९ को नियन्त्रण र रोकथामको लागि स्थानीय तहबाट भएको पूर्व-तयारीको विवरण संकलन गर्नका लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले सबै स्थानीय तहलाई परिपत्र गरेको छ .

- काठमाडौँ उपत्यका भित्र १२० र सात प्रदेशमा १०० आइ.सि.यु बेडको तयारी प्रक्रिया अगाडी बढाइएको
- काठमाडौँ उपत्यकामा १००० वटा आइसोलेसन सैयाको तयारीको प्रक्रिया आगाढी बढेको र ३०० सैया तयारी अवस्थामा रहेको
- कोभिड-१९ को रोकथाम तथा प्रतिकार्यमा खटिने जनशक्तीहरू लाई प्रोत्साहन भत्ता सहित कर्मचारी संचय कोष मार्फत स्वास्थ्य बीमाको व्यवस्था मिलाइएको
- कोभिड-१९ को रोकथाम तथा प्रतिकार्यमा आवश्यक पर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरू अपुग भएको अवस्थामा करारमा लिई खटाउने व्यवस्था मिलाउने
- कोभिड-19 का संकास्पद बिरामीहरुको व्यवस्थापनका लागि प्रदेश स्तरमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा स्थानीय तहहरुसंगको समन्वयमा पूर्व तयारीका विविध क्रियाकलापहरु संचालन भै रहेका छन् .

- कोभिड-19 का संकास्पद बिरामीहरुको व्यवस्थापनका लागि प्रदेश स्तरमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा स्थानीय तहहरुसंगको समन्वयमा पूर्व तयारीका विविध क्रियाकलापहरु संचालन भै रहेका छन् .
- सबै प्रादेशिक सरकारहरूले कोभिड-१९ को रोकथाम तथा प्रतिकार्यका लागि विभिन्न क्रियाकलापहरू संचालन गरेका छन्
- कोभिड-१९ रोग सम्बन्धी "Algorithm to suspect COVID-19 infection based on the WHO Surveillance Case Definition" परिमार्जन गरिएको छ .
- यस सन्दर्भमा सबै अस्पतालहरूले सोहीअनुसार संकास्पद बिरामीहरुको उपचार व्यवस्थापन गर्न/गराउनुहुन अनुरोध छ .

- नेपाल टेलिकमका सबै प्रयोगकर्ताहरूलाई कोभिड-१९ सम्बन्धी सचेतनामुलक संदेशका लागि **३२१००** मा डायल गरी जानकारी लिन पाउने व्यवस्था गरिएको छ .

- कोभिड-१९ सम्बन्धी तथ्यपरक र यथार्थ सन्देशहरु प्रसारण गर्ने बिषयमा प्रेष काउन्सिलका पदाधिकारीहरू र विभिन्न सन्चार माध्यमका सम्पादकहरूसंग अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भयो .
- कोभिड-19 को संक्रमण, रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि प्रदेश स्तरमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा स्थानीय तहहरुसंगको समन्वयमा पूर्व तयारीका विविध क्रियाकलापहरु संचालन भै रहेका छन्
- माननीय उपप्रधानमन्त्री तथा रक्षामन्त्रीज्यूको संयोजकत्वमा गठित कोभिड-१९ संक्रमण, रोकथाम तथा नियन्त्रण उच्च स्तरीय समन्वय समितिको बैठकले कोभिड-१९ बाट संक्रमण भई उपचार गर्नुपर्ने भएमा त्यस्ता बिरामीहरुलाई स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले तोकेको सरकारी, सामुदायिक तथा निजी अस्पतालहरूबाट उपचार गराउने व्यवस्था मिलाउने; स्थलमार्गबाट नेपाल प्रवेश गर्ने सबै यात्रुहरूलाई Health Declaration Form अनिवार्य भर्न लगाई स्वास्थ्य जाँचको कार्यलाई थप कडाई गर्ने लगायतका निर्णयहरु गरिएको छ .

- माननीय मन्त्रीज्यू, श्रीमान् सचिवज्यू सहित उच्च पदस्थ कर्मचारीहरू द्वारा स्वास्थ्य आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र द्वारा गरिएका कोभिड -१९ प्रतिकार्यहरूको स्थलगत अनुगमन र मार्गनिर्देशन .
- कोभिड -१९ प्रतिकार्यको थप प्रभावकारी व्यवस्थापनको लागि वैदेशिक समन्वय, अन्तरमन्त्रालय/निकाय/प्रदेश समन्वय, औषधी व्यवस्थापन, अस्पताल सम्बन्धी, आपूर्ति व्यवस्थापन, प्रयोगशाला व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन तथा कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी समितिहरू लाई खटाइयो .
- कोभिड-19 को संक्रमण, रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि प्रदेश स्तरमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा स्थानीय तहहरुसंगको समन्वयमा पूर्व तयारीका विविध क्रियाकलापहरु संचालन भै रहेका छन्

- कोभिड -१९ को महामारीबाट जनसमुदायलाई सुरक्षित राख्ने हेतुले दादुरा रुबेला खोप अभियान सुरू भएका स्थानमा अवाश्यक सतर्कताका साथ संचालन गर्ने र सुरू नभएका स्थानमा २०७६ चैत्र मसान्त सम्मका लागि स्थगित गरिएको छ .
- कोभिड -१९ प्रतिकार्यको थप प्रभावकारी व्यवस्थापनको लागि वैदेशिक समन्वय, अन्तरमन्त्रालय/निकाय/प्रदेश समन्वय, औषधी व्यवस्थापन, अस्पताल सम्बन्धी, आपूर्ति व्यवस्थापन, प्रयोगशाला व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन तथा कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी समितिहरू लाई खटाइयो .
- कोभिड-19 को संक्रमण, रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि प्रदेश स्तरमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा स्थानीय तहहरुसंगको समन्वयमा पूर्व तयारीका विविध क्रियाकलापहरु संचालन भै रहेका छन् .
- कोरोना नियन्त्रण उच्चस्तरीय समितिले नेपालभर कोरोना संक्रमण फैलने सम्भावना देखिएकोले नेपाल सरकारले संक्रामक रोग ऐन , २०२० को दफा 2 ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सोको रोकथाम र निर्मूल गर्न मिति २०७६ चैत्र ११ गते बिहान ६:०० बजे देखि चैत्र १८ गते सम्म लागू हुने गरी सबैका लागि आदेश जारी गरेको छ
- कोभिड-19 को संक्रमण, रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि प्रदेश स्तरमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा स्थानीय तहहरुसंगको समन्वयमा पूर्व तयारीका विविध क्रियाकलापहरु संचालन भै रहेका छन् .
- कोभिड-१९ रोग सम्बन्धी "Algorithm to suspect COVID-19 infection based on the WHO Surveillance Case Definition" अनुरूप सबै अस्पतालहरूले संकास्पद बिरामीहरुको उपचार व्यवस्थापन गर्न/गराउनुहुन अनुरोध छ
- कोभिड-१९ को प्रयोगशाला परिक्षण समबन्धी बारम्बार सोधिने प्रश्नहरू र जवाफको संगालो प्रकाशीत गरिएको छ

- कोभिड-19 को संक्रमण, रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि प्रदेश स्तरमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा स्थानीय तहहरुसंगको समन्वयमा पूर्व तयारीका विविध क्रियाकलापहरु संचालन भै रहेका छन् .
- माननीय उपप्रधानमन्त्री तथा रक्षामन्त्रीज्यूको संयोजकत्वमा गठित नोभल कोरोना रोग रोकथाम तथा नियन्त्रण उच्चस्तरीय समन्वय समितिको १२ औं बैठक (२०७६।१२।११) बसी विभिन्न निर्णयहरू गर्यो .
- कोभिड-१९ रोग सम्बन्धी "Algorithm to suspect COVID-19 infection based on the WHO Surveillance Case Definition" अनुरूप सबै अस्पतालहरूले संकास्पद बिरामीहरुको उपचार व्यवस्थापन गर्न/गराउनुहुन अनुरोध छ .

- स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय द्वारा कोभिड-१९ सम्बन्धी प्रेसित अधिकारिक सूचना तथा जानकारीहरू Viber Group **"MoHP Nepal COVID-19"** मा पनि उपलब्ध छन् . सुरू भएको तीन दिनमा एक लाख भन्दा बढी व्यक्तिहरु यसमा आवद्ध भएका छन .
- कोभिड-19 को संक्रमण, रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि प्रदेश स्तरमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा स्थानीय तहहरुसंगको समन्वयमा पूर्व तयारीका विविध क्रियाकलापहरु संचालन भै रहेका छन् .
- माननीय उपप्रधानमन्त्री तथा रक्षामन्त्रीज्यूको संयोजकत्वमा गठित नोभल कोरोना रोग रोकथाम तथा नियन्त्रण उच्चस्तरीय समन्वय समितिको १३ औं बैठक (२०७६।१२।११) ले स्थानीय तहहरूले आ-आफ्नो क्षेत्रभित्रका वडाहरूमा तेस्रो मुलुक र भारतबाट आएका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण सहितको अभिलेख प्रत्येक दिन अध्यावधिक गर्ने . स्थानीय स्वास्थ्य संयोजकले कोभिड-१९ को लक्षण देखिएका व्यक्तिहरूको विवरण प्रत्यक दिन प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई उपलब्ध गराउने . यस्तो विवरण प्रमुख जिल्ला अधिकारीले राष्ट्रिय आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रमा र सो केन्द्रले स्वास्थ्य आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रमा प्रत्यक दिन साँझ ६ बजेभित्र पठाउने लगायतका निर्णयहरू भएका छन् .
- सर्वसाधारणको सुविधाका लागि कोरोना भाइरस रोग तथा सो को निदान एवम् उपचार सम्बन्धमा परामर्श प्रदान गर्न विहान ८:०० बजे देखि बेलुका ८:०० बजेसम्म हटलाईन सेवा **(९८५१२५५८३९, ९८५१२५५८३७, ९८५१२५५८३४)** संचालनमा छ .
- कोभिड-१९ रोग सम्बन्धी "Algorithm to suspect COVID-19 infection based on the WHO Surveillance Case Definition" अनुरूप सबै अस्पतालहरूले संकास्पद बिरामीहरुको उपचार व्यवस्थापन गर्न/गराउनुहुन अनुरोध छ .
- कोभिड-१९ को प्रयोगशाला परिक्षण समबन्धी बारम्बार सोधिने प्रश्नहरू र जवाफको संगालो प्रकाशीत गरिएको छ .

•इन्भेष्टिगेसन र Contact Tracing को SOP सम्बन्धमा स्काइप कल मार्फत अभिमुखिकरण गरियो ।

•कोभिड-१९ संक्रमण चौथो केसको Contact tracing कार्य शुरू गरिसकिएको साथै स्थानीय रूपमा थप Contact Tracing को लागि प्राविधिक सहजीकरण गर्न चिकित्सक सहितको टोली धनगढी खटाइएको।

•आज सम्म पोजेटिभ केस सँग सम्पर्कमा रहेका व्यक्तिहरुको Contact tracing गर्दा कुनै पनि व्यक्तिमा कोभिड-१९ का लक्षण नपाइएको ।

•दोस्रो केश (१९ वर्षिया यूवती) का परिवारका शंकास्पद व्यक्तहरूको नमूना परिक्षणमा नतिजा नेगेटिभ पाइएको ।

३= :jf:Yo ;dGjo dxfzfvf, ax'If]qLo ;dGjo zfvfaf6 सम्पन्न भएका कार्यक्रमहरूबाट हासिल भएका मुख्य उपलब्धीहरू

cg';'rLdf pknAw 5 .

$= hg;+Vof Joj:yfkg dxfzfvf,

h];L zfvfaf6 सम्पन्न भएका कार्यक्रमहरूबाट हासिल भएका मुख्य उपलब्धीहरू

- lSnlgsn d]l8sf]lnun tflnd ;~rfng – afUdtL k|b]z, s0ff{nL k|b]z / ;'b'/klZrd k|b]z, &@ hgf lrlsT;sx?
- Dfgf];fdflhs k/fdz{ tflnd ;~rfng (% hgf gl;{ª sd{rf/Lx?nfO{ /fli6«o :jf:Yo tflnd s]Gb|df
- n}lu++s jh]6 th'{df lgb]{lzsf l:js[t

जनसंख्या व्यवस्थापन तथा सूचना शाखाबाट सम्पादन भएका कृयाकलापहरू

- प्रदेश तथा स्थानीय तहका कर्मचारीहरूलाई जनसंख्या सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्रदान गरिएको । (प्रदेश नं. २)
- प्रदेश स्तरमा जनसंख्या व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्तरकृया तथा योजना तर्जुमा सम्बन्धी कार्यशाला गोष्ठी संचालन गरिएको । (प्रदेश नं. २)
- राष्ट्रिय जनसंख्या नीति २०७१ लाई संघीय संरचना अनुरूप परिमार्जन गर्ने कार्य शुरू गरिएको ।

१९. सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्ता सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधी

२०. सार्वजनिक निकायमा परेको सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिइएको विषयः

- श्री राजु ढकाल बर्दिबास नगरपालिका ११ महेत्तरी ले COVID-19 सम्बन्धि जानकारी पाउ भनि निवेदन भएकोमा त्यस सम्बन्धि सुचना उपलब्ध गराइएको

२१. सार्वजनिक निकायमा सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सोको विवरण

- www.facebook.com/mohpnep
- www.twitter.com/mohpnep